

tate, n. 35; S. Cyrillum Alexand., lib. 7 et 8 in Joannem, p. 709 et 710; et Theodoreum in cap. 6 Isaiae: « Laudant, inquit, Seraphim naturam sempiternam, quod non modò cœlum, sed terram quoque universam gloriæ repleverit. Hoc verò Dei et Salvatoris nostri egit Incarnatione. Post adventum quippe Domini gentes diuina cognitionis radio perfuse sunt. Plenam igitur ejus gloriæ terram omnem dieunt, id quod futurum erat vaticinando, factumque per Christum dispensationis mysterium prænuntiando. Pris quidem quam Verbum eare fieret, dominabatur universus terra domino infestus, et creature pro conditore et factoro suo adorata est. At postquam Verbum Dei unicatum factum est homo, ejus gloriæ repleta est omnis terra. Fletetur enim ipsi omni genere, et omnes lingue et tribus servient ei, sicut scriptum est: Et commota sunt superlimaria cordium à voce clamantis.

Vers. 42, 45. — Veriūtamen et ex principiis, ex ipsis senatoribus, multi crediderunt in eum, nondem ita executi et induati: crediderunt, inquam, contemplati, non activa fide; convicti enim esse Christum, sed voluntate in ejus obsequio non redigentes, nec cum confiteri ausi, mundano timore prohibentes: Sed propter Phariseos non confitebantur, ut synagogæ non ejercentur, quod maximè probrosum erat. Dilexerunt enim gloriam hominum, honorem, existimationem, et claram cum laude notitiam apud homines, magis quam gloriam Dei, quam veram gloriam quæ a solo Deo est, et quam promisit ac retrahit confessoris veritas.

verba mea, qui non credit verbis meis, quod in mei contemptum ac injuriam cedit, habet qui iudicet eum : Sermo quo locutus sum, judicabit eum in novissimo die. Ipsa doctrina et predicatio mea, quam spernit, damnatione dignam aperit demonstrabit in novissimo die, quo sum ad iudicandum venturus. Quia ego ex me ipso non sum locutus, proprio nomine, privatuale autoritate, quasi res humano ingenio aduentavas predicanas : sed qui misitme Pater, ipse mihi mandatum dedit, ut homini, quid dicam, et quid loquar. Non dicit: Qui misit me Deus, et mandatum dedit mihi Deus, sed Pater, ut se Filium Dei significet, non merum hominem, quales erant prophetae, qui tamen a seipso non loquuntur, sed que Deus, non que Pater mandabat eis. In memoriam etiam revocat his verbis, quod Deus Moysi dixit de Messia, Deuter. 18, 18 : Ponam verba mea in ore ejus, loquebitur ad eos omnia que praecepero illi. Qui autem verba ejus, quae loquetur in nomine meo, non audierit, non audierit notari, ego auctor existam. + Ade quidcum Christus, ait S. Cyprianus, lib. 9 in Joan.

comme en se faisant homme il l'est devenu semblable à nous, il n'a pas non plus délaissé de prendre le nom de Prophète, et de s'en attribuer les qualités. Il dit, il dit que ce n'est point de lui-même qu'il a été ainsi créé, mais par l'esprit de l'homme qu'il a parlé, mais aussi qu'il a pris de son Père ce qu'il devait dire, et qu'il a reçu les ordres de celui qui l'a envoyé sur la manière dont il devait nous parler. Ce langage se donne une suite de Païennement avec quel il a bien voulu se réduire par son incarnation. Et c'est même un effet très-discret de sa bonté, de se conformer ainsi dans sa manière de parler aux Juifs, à l'idée grossière qu'ils avaient de lui, pour les élever ensuite peu à peu jusqu'à sa divinité.

C'est la raison pour laquelle il leur répète : Qu'il leur parle selon que son *Petechia prescrit*. Car, comme les Juifs l'accusaient d'être contrarie à la loi, il a sondé les autres souverain pour qu'il n'agît et qu'il ne parle que d'une manière conforme à la volonté de Dieu son Père, pour qu'ils fassent paraître une si grande vénération. Mais il déclare de plus : Qu'il sait que le commandement de son *Père qui l'a envoié*, est la vie éternelle. C'est Jésus-Christ, la Vérité même, qui atteste que ce que son Père lui avait commandé de leur enseigner était la vie éternelle. Qui pourra donc en douter? Qui pourra le contester? Les Juifs cependant s'y sont opposés de toute leur force, et se sont rendus indignes de participer à cette vie éternellement heureuse, qui doit être la récompense de l'observation des divines préceptes : Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. Mais on s'y oppose encore, lorsqu'ils persuadent

Sensus Moralis

VERS. 1, 2, 3.—Jesus ergo ante sex dies Pascha venit Bethaniam, ubi Lazarus fuit mortuus... Fecerunt autem ei coronam ibi, et Martha ministrabat. Lazarus vero unus erat ex discubentibus cum eo: Maria ergo percepit fibram unguentum... et uixit pedes Iesu, et extersit pedes ejus capillis suis. Bethania domus est obedientia. Ibi Jesus cum amicis suis epulatur. Ibi charitas activa, cuius Martha figura est, Christo Iesu in membris ejus ministrat. Ibi peccatores suscitati, et per peccatores purgati, gratięque ejus visitatioне in bona confirmati, ad sacram measuram cum illo recumbunt, ejusque corpore et sanguine pretioso reficiuntur. Ibi charitas contemplativa, Deoque et Christo Iesu intenta.

sit vivens ac subsistens Dei ac Patris Verbum, necessario quae in eo sunt enuntiat, voluntateque Generis in lucem edens, quasi mandatum aliquod se accipit esse: sicut sermo nostro mentis nostrae, veluti iussu ejus, arcana manifestat, idque celerrime. Simul enim ac mens aliquid concepit, tum id vocari committit: huc autem foras crumpens, quo intus est in mente sunt abdita enuntiat, ne de sibi mandatis quidquam mutat. Hac ratione Christus ait: *Qui misericordia mea Pater, ipsa nihili mandatum dedit, qui dicit, et quid loquar: et scio quia mandatum ejus vita aeterna est*, seu causa vita aeterna, quia credentibus et observantibus mandata Patris, cum vobis denuntio, vita aeterna dabitur: non credentes vero et non observantes, in mortem sempernam incurrit. *Quae ergo loqui possum, sicut dixi mihi Pater, sic loquor.* Et hanc ipsa que modo vobis locutus sum, verba sunt Patris, et sic si vobis accipienda sunt ut a Patre nihili demandata.

dés que la vie est renfermée dans le commandement que le Fils de Dieu est venu nous déclarer de la part de son Père qui l'a envoyé, nous pratiquons le contraire. Moïse dit autrefois au peuple Juif, après lui avoir représenté toutes les choses que le Seigneur demandait : Considérez que je vous ai proposés aujourd'hui d'un côté la vie et les biens, et de l'autre les maux et la mort ; afin que vous aimiez le Seigneur votre Dieu, que vous observez ses préceptes, et que vous viviez. Choisissez donc la vie : afin que vous viviez. Les Juifs à qui Jésus-Christ parla dans son Evangile, étaient les enfants de ces anciens Juifs à qui Moïse parlait de la sorte. De même donc que Moïse ayant proposé à ceux à qui il parlait, la vie et la mort, la vie dans l'obéissance des divins préceptes, et la mort dans le viollement de ces saints commandements, ils choisirent plutôt la mort que la vie ; aussi Jésus-Christ ayant assuré ceux-ci que la vie, et une vie éternelle, était renfermée dans les paroles que son Père lui avait donné commandement de leur dire, ils aimerent mieux s'attirer toutes les malédictions de la vie présente, et se précipiter dans une mort éternelle par le mepris insolent qu'ils firent de lui, et de ce qu'il leur disait par l'ordre express de celui qui le leur avait envoyé. L'exemple de ces premiers fut comme une espèce de prophétie de la disposition future de ces derniers. Et peut-être que les uns et les autres n'ont été qu'une figure de ce qui s'est vu dans la suite de tous les siècles, parmi ceux mêmes qui témoignent détestez avec plus d'horreur l'indélitée de ces anciens Juifs de Béthanie.

Moralis.
fidem suam, religionem, orationem, adorationem, tamque quam occupat animam, in conspicuus ejus effundit; eleemosynas pauperibus copiose erogat, conrumque lacrymas temporalium lartitione bonorum abstergit, miseras sublebat. *Unxit pedes Iesu, et extersit capillis suis.* Capilli superflua corporis videntur. Habes quid agas de superfluis tuis. *Tibi superflua sunt: sed Domini pedibus necessaria.* Pedes Domini, pauperes ejus. *Cum uni ex minimis meis fecisti, mihi fecisti;* Matth. 25, 40.
Et dominus impleta est ex odore unguentis. Bonum odor, bona fama ex bonis operibus, exemplisque sancti diffusus. *Quis malo vivunt, et Christiani resarcuntur in*

COMMENTARIA. CAP. XII.

juriam Christo faciunt; de quibus dictum est, quod per eos nonen Domini blasphemauerit. Si per tales nomina Domini blasphematur, per bonus nomen Domini laudatur. Unde Apostolus ait, 1 Cor. 2, 15: *Christi bonus odor sumus Deo, in iis qui salvi sunt, et in iis qui perirent; aliis quidem odor mortis in morte; aliis au- videamus, fide intelligimus, credimus, et tenemus in S. Eucharistia sacramento presentem. Sed et in paucis nobis presens est, in iis reficitur, induitur, sublevatur, hospitio excipitur, in infirmis visitatur, in captivis redimetur. Quod uni, inquit, ex minimis meis fecisti, mihi fecisti.*

tem odor vita in vitam. Et ad hac quis idoneus? E felices qui hono odore vivunt: *sicut autem infelici illis qui hono odore moriuntur? Anstsi bene agentem, vixisti hono odore: invidisti bene agenti, mortuus es bonus odore. Nunquid quia mori voluisti, ideo odorem illum malum esse fecisti? Apis flores in mel et cerano: aranea in venenum omnia convertit. Noli inuidere, et non te occidet bonus odor. Bonus odor pietatis Mariae avarum Judam occidit.*

Me autem non semper habetis. Timendum ne Christum non semper habeamus. Semper illum habebunt boni et misericordes; non semper habebunt mali viventes, avari, non compatientes necessitatibus pauperum, nec illis beneficentes: fures enim sunt, quia Domini, cuius sunt villici et procuratores, bona non dispensant secundum eis voluntatem et mandatum. Pauperes semper habetis vobiscum: me autem non semper habetis. Si bonus es, habes Christum et in pra-

VERS. 5. — *Quare, inquit, hoc unguentum non venit trecentis denariis, et datum est opus? Quia cetera auctoritate que Dei Filium trinitatem denariis duxat, unguentum vero trecentis aestimat! Avapropter temporalibus vilia sunt eterna, pro terrenis divina, Deus ipsi viles est. Quod in Dei honorem, in decorum domini eius, in ecclesiarum et altarium ornamenta impendiatur, perdutum patet. Specie charitatis contra charitatis opera murmurat. Dicit autem hoc, non quia de agenis perlinebat ad eum, sed quia per erat, et locutus habebat. Fur suscriegit eis Judas. Furem noverat senti, et in futuro : in presenti per fidem, per sanguinem, per baptismatis sacramentum, per altaris cibum et potum. Habet Christum in presenti, et habebis semper; quia cum hinc exieritis, ad illum pervenies, et cum illo eternum regnabis. Si autem male vivis, videbis habere in presenti Christum, quia in aliis Ecclesiis, signa te signo Christi, baptizari baptismi Christi, misces te membris Christi, accedis ad altare Christi : sed si pergas male vivere, illum semper non habebis, ab illo eternum separaberis. *M. autem non semper habet.**

Jesus, nec prodebat; sed potius tolerabat, et ad perferendos malos in Ecclesiis nobis exemplum patiuntur demonstrabat. Fuit sacrilegus erat Judas. « Si crimina discernuntur in foro, qualisemque furti et peculatori; peculator enim dicitur furtum de re publica; et non sic iudicatur furtum rei private quonodum publica: quanto vehementius iudicandus est furtus sacrilegus, qui ausus fuerit non undecimunque tollere, sed de Ecclesiā tollere! Qui aliquid de Ecclesiis furatur, Jude perdito comparatur. » Ita S. Augustinus, tract. 50 in Joan., n. 10. Quot sunt in ordine ecclesiastico fures? Quicunque clericus reddit ecclesiasticus, quorum non est dominus, sed eponomus tantum et dispensator, in usus cupiditatis aut vanitatis impendit: quicunque ex iis loculos congregat ad consanguineos ditandos: quicunque prater victimū et vestimentū aliud ex altari retinet: quicunque in pauperes, alia que pia opera non erogat, quod prater honestam sustentationem superest, fuit ei sacrilegus, novus Judas. « Quidquid preter necessarium victimū, et similem vestitum de altario retines, tuum non est; rapina est, sacrilegium est. » Hec S. Bernard, epist. 2. **Vers. 12, 13, 14, 15. — In crastinum autem, turba multa, quae venerat ad diem festum, cum audissent quia venit Iesus Jerosolymam, accepterunt ramos palmarum, et processerunt obviā ei, et clamabant: Hosanna, benedictus qui venit in nomine Domini, Rex Israel. In populi Christum Iesum solemni festivo ritu excepientes devotione, dispositiones edocerunt ad Christum paschali communione dignè recipiendum necessarias. ¹ Rami palmarum accipiendi sunt, que sunt insignia victoriae. Mundum, carnem, diabolum, peccatum viciisse oportet: quam victoriam quis reportare non possumus, nisi per gratiam Jesu Christi, tota illa gloria, totus honor virtutis tribundens est. Accepterunt ramos palmarum. ² Ferventibus desideriis Christo Jesu ad nos per sacra communionem venienti obviā eundum est. *Et processerunt obviā ei.* ³ Fides viva, spesque firma in illo ut salvatorem, Dominumque et Deum nostrum, pīs laudibus et precebus ex intimo corde emissis expromente sunt. *Et clamabant: Hosanna, Benedictus qui venit in nomine Domini, Rex Israel.* ⁴ Jugum ejus ferendum est, ejusque legi summa dictata humilitate parendum.**

VERS. 7, 8. — *Dixit ergo Jesus: Sinite illam, ut in diem sepiusquam meo servet illud. Pauperes enim semper habentis vobisconvenit: me autem non semper habeatis. Amor officia potius anticipat, quam differat. Maria Christum Jesum pluriplurum dilexit, ideo sepiusquam ejus prevenit unguenti pretiosi in sacram ejus corporis effusione. Non divina duxerat Christi natura et persona, quem semper nobis presens est presentiam magistratus; sed et sacra humanitas persone divinae infabiliter unita, in eaque subsistens, omnibus pietatis*

Et invenit Jesus asellum, et seddit super eum, sicut scriptum est.⁵ Cum timore servili non est expiendius, sed cum timore filiali et amore ardenterissimo, ut Rex cordis nostri. Noli timere, filia Sion, ecce Rex tuus venit.⁶ Deinde darebamus operam ut regnet super nos, ut omnibus affectibus nostris dominetur: non turbare Iudea inconstantiam imitari, que post exceptionem tam sollemnem et festivos applausis, clamavit: Crucifige, crucifige eum.

VERS. 20, 21. — *Erant autem quidam gentiles, ex his*

qui ascenderunt ut adorarent in die festo. Hi ergo acces-

seruit ad Philippum, et rogarunt eum, dicentes: Domine, volumus Jesum videre. Quidam ex gentibus, non gentes integrae ascendebant in Ierusalem ad diem festum, ut verum Deum adorarent. Erat enim in sola Iudea nos Deus, inquit S. Cyriacus Alexander, lib. 5 in Joan., et in solo Israel magnum nomen ejus: reliquam terram alta quædam tegebat caligo, nemine in mundo divinam et coelestem lucem habente preter unum Israel. Sed tunc temporis tanquam universi simul gentibus in hoc mundo à cognitione Del secessit, seorsimque suum locum tenetibus, genitus est populus Domini, pars ejus, fūniculus hereditatis ejus Israel; sic rursus in universum orbem sole intelligibili inecto, et lumine Israhel decedente, gentibus vero appellente, extra universa Israhel repertus est. Quippe dum exspectant lucem, facte sunt illis tenebre, Juxta id quod scriptum est: *Oportentes lucem in nocte ambulaverunt.* Idēc Salvator Pharisaeos alogyō ait: *Ego sum lux mundi.* Eleganter enim minatur se discessurus ab Israhel, translaturum in universum mundum suam gratiam, et aliis cum cognitiōne Dei radios expansurum. Plene autem et universalis gentium omnium vocatiois ad fidem præludium erat ille gentilium quorundam ascensio in Ierusalem ut adorarent in die festo, et desiderium videndi Jesum. Quid cūm Philippus Andreus, et illi conjunctum Jesu nuntiassent, Jesus eis respondit:

Vers. 25. — *Venit hora ut clarificetur Filius hominis.* Non in eo gloriam suam posuit quid gentiles quidam eum videre vellent, sed quid gentiles post passionem et resurrectionem suam essent in omnibus gentibus credituri. Ex occasione igitur istorum gentilium, qui eum videre cupiebant, annuntiavit futuram plenitudinem gentium, et declarat mox adesse horam glorificationis sue, quia facta in eolis, gentes erant creditores. Unde predictum est, Psal. 107, 6: *Exaltare super caelos, Deus, et super omnes terram gloria tua.* Hec erat gentium plenitudo, de qua dicit Apostolus: *Cecitas ex parte contigui in Israel, donec plenitudo gentium intraret,* Rom. 11, 25.

Vers. 24. — *Amen, amen dico vobis: Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solus manet; si autem mortuum fuerit, multum fructum affert.* Christus Jesus granum frumenti est per incarnationem in agnum hujus mundi missum, ut semen electorum et tolos Ecclesie; mortuum et sepultum in terra, germinans, multumque fructum afferens per resurrectionem suam; cibis fidelium in Ecclesia militante, cibis sacerdotum in Ecclesia triumphantie. Ipsam erat granum mortificandum et multiplicandum: *Mortificandum infidelitate Iudeorum, multiplicandum fide popularum.* Et nos, qui Christi membra per gratiam ejus sumus, granum frumenti esse debemus, humiliari, mortificari, in area ventilarum, sub molta conteri per ignem et aquam afflictionum, per lacrymas et labores penitentiae transire, ut *Urus pugnis, unum corpus cum Christo in gloriam efficiamus.*

Si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Quanta seges Christianorum ex morte Christi orta!

Hesterni sumus, inquit Tertullianus in Apolog., et vestrum omnia implevimus, urbes, insulas, palatium, sola vobis relinquimus templo.... Ex morte ipsa martyrum, Christianorum ingens numerus germinalit. Plures efficiuntur, quies metimur; sennen est sanguis Christianorum.

Vers. 25. — *Qui amat animam suam, perdet eam;* et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam eternam custodit eam. Vite presentis, et commodorum temporalium inordinatus amor, in plerisque hominibus causa est damnationis et mortis æternæ. Perversus vita amor est, quo propter seipsum, propter commoda temporalia, propter voluptates diligitur. Perverse vitam amat, qui illius amittende metu deest suis erga Deum, erga Ecclesiam, erga animam suam officia. Ille enim creaturam preponit Creatori, carnem spiritu, tempus aeternum, medi fini, donum donatori: *quæ magna perversitas est.* Si malè amaris, ait S. Augustinus, tract. 51 in Joan., n. 10, tunc odisti: si benè oderis, tunc amasti.... Cum ergo cause articulus venerit, ut haec conditio proponatur, aut faciendum esse contra Dei preceptum, aut ex hac vita emigrandum, quorum duorum homo cogitat alterum eligere, committante mortem persecutore: ibi eligat Deo dilecto emori, quām offeso vivere. » Hoc est odisse in hoc mundo animam suam, ut in vita aeterna custodiat eam.

Qui amat animam suam, perdet eam. Luctuosa res est perdere quid amas. Sed interdum et agricola perdit quid seminat. Profert, spargit, abicit, obruit. Quid miraris? Iste contemptor et perditor avarus est miser. Quid factum sit, hyems et astas probavit, ostendit ubi gaudium metentis consilium seminantis.... Martyrium olim, nunc penitentia et mortificatio Christiana probant hominem perversum non aware vitam suam. Nam et genus martyris est inter epulas esurire, pauperem esse inter divitias, continere inter voluptates, quas offert mundus, quas ostentant malignus, quas desiderat noster ad malum proclivis appetitus. » Ita S. Augustinus, serm. 550, alias 9, ex additis a Sirmondo.

Vers. 26. — *Si quis mihi ministrat, me sequatur: et ubi sum ego, ille et minister meus erit.* Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus. Trax sunt que Christianum ad vitæ mundique contemptum, ad penitentiam, ad labores, ad amorem crucis excitare debent: *1º Obligatio Christum Iesum imitandi, et illum ubique sequendi....* Frustra Christianum se esse gloriarunt, qui Christianum minimè imitatur, qui non amat quod amavit; qui non contemnit quo ille contempset. *Christus pro nobis passus est, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus,* 1 Petri 2, 21. 2° Spes premii, solliciti societatis ejus in regno aeternaque felicitate. Quis regem terrenum per maxima queque pericula et labores non sequatur, si spern habeat se inter ejus aula primarios futurum; et multò magis, si regni socii et participes futuros esset? Hanc igitur spem habentes, tanquam anchoram anima firmam, et in verbis Christi fundatam, nos futuros aeterni ejus regum participes, si ejus exemplum secuti fuerimus, ad propinquam bravium curramus. *3º Honor quo Pa-*

ter Aeternus cumulabit eos, qui Filio suo fideliter servierint: illis individuam cum Unigenito suo communans hereditatem; *Si quis mihi ministrat, me sequatur.* Quo fructu? *Quo premio?* *Ubi sum ego, ille et minister meus erit.* *Gratis ametur, inquit S. Augustinus, tract. 51 in Joan., n. 1, ut operis quo ministratur illi, premium sit esse cum illo.* Ubi enim bene erit sine illo? Aut quando esse male poterit cum illo? *Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus.* Quo honore, nisi ut cum Filio ejus? *Nam quem maiorem honorem accipere poterit adoptatus, quam ut sit ubi est Unicus; non aquilis factus divinitati, sed consociatus aeternitati?*

Si quis mihi ministrat, me sequatur. *Ministrant Jesu Christo, qui non sua querunt, sed quæ Jesu Christi.* Hoc est enim *me sequatur, vias ambeas meas, non suas, sicut alibi scriptum est: Qui se dicit in Christo manere, debet sicut ambulavit ille, et ipse ambulare,* Joan. 2, 6. *Debet etiam, si porrigit esortari panem de misericordia facere, non de jactantia, non aliud ibi querere quā opus bonum, nesciente sinistra quid faciat dextera, id est, ut alienor intentio cupiditatem ad opere charitatis.* Qui sic ministrat, Christo ministrat, recteque illi dicitur: *Cum uix in miseria meis fecisti, mihi fecisti, Matth. 25, 40.* Sie ministrantem Christo honorificabit Pater ejus, honore illo magno, ut sit cum Filio ejus, nec unquam deficiat felicitas ejus.

Ubi sum ego, ille et minister meus erit. Ministerum non sancti tantum episcopi, sacerdotis, prædicatores, religiosi viri intelliguntur, sed boui quilibet christiani. *Etiam uox pro modo vestro ministrante Christo,* ait S. Augustinus, tract. 51 in Joan., n. 15, benè vivendo, elemosynas faciendo, nomen doctri namque ejus quibus poteritis predicando: *ut unusquisque etiam paterfamilias hoc nomine agnoscat paternum affectum sue familie se debere.* Pro Christo et pro vita aeterna suis omnes admoneat, doceat, horetur, corripiat, impedit benevolentiam, exercet disciplinam. Ita in domo sua ecclesiasticum et quodammodo episcopale impletib[us] officium, ministrans Christo, ut in aeternum sit cum ipso.

Vers. 27, 28. — *Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam? Pater, salufice me ex hæc horâ.* Sed propter ea veni in horam hanc, Christi turbatio, qui nostras assumere et pati dignatus est affectus, nostra consolatio est. Cùm ad dura queque turbarum, cùm dampnorum temporalium, contemptus, opprobriorum, persecutionum, mortis metu et horrore natura turbatur, ne despondeamus animum. Non ex repugnantiā natura sentimus, sed ex dispositione et electione voluntatis Deus nos judicabit. *O Domine mediator,* inquit S. Augustinus, tract. 52 in Joan., n. 2, 5, *Dens supra nos, homo propter nos, agnoscere misericordiam tuam: nam quod tu tantus tuus charitatis voluntate turbaris, multis in corpore tuo, qui sue iniuriantis necessitate turbantur, ne desperando pereant, consolari. Denique bonus qui sequi vult Christum Jesum, audiat quæ sequatur.*

Accessit fortè hora terribilis; proponitur opilio aut faciente iniquitatibus, aut subeunte passio-

nis: turbatur anima infirma propter quam sponte turba est anima invicta: prepone tue voluntati voluntatem Dei. *» Creatorem tuum, Salvatorem tuum, Magistrum tuum imitare: Deum invoca in tribulatione, voluntatem ejus adora, qui te in hanc horam venire voluit.* *« Sic enim homo ab humanis in divina dirigitur, eam voluntati humanae voluntas divina preponit.* *» In periculis, in angustiis, in danis rerum temporalium, in tribulationibus, in morbis, in vita, et in morte, unam Dei voluntatem impleri postulamus; unam ejus gloriae desideremus. Pater, clarifica nomen tuum.* Id qui petit, semper exaudiatur.

Vers. 51. — *Nunc judicium est mundi, nunc principes hujus mundi ejiciuntur foras.* Christus Jesus morte sub mundum liberavit, diabolum vicevit. Et nos fide ac meditatione mortis et crucis ejus diabolum vincimus et mundum Christus vicevit mundum, cum iniuste à mundo judicatus est, tuneque in illo impletum fui quod predixit propheta: *Ut iustificari in sermonibus tuis, et vincas cum judicaris, Psalm. 50.* Sie justum mundum iudicant et vincunt, cùm ab illo persecutionem patiuntur, et ab iniquis opprimiti videntur.

Nunc principes hujus mundi ejiciuntur foras. *Numquid diabolus, ait S. Augustinus ibid., n. 8, fideles non tentat?* Quomodo ergo per Christi passionem et mortem ejectus est foras? Tentare quidem non cessat: sed aliud est intrinsecus regnare, aliud foris eis opugnare; nam et munitionem civitatem aliquando hostis oppugnat, nec expugnat. Ei si aliquis tuta ejus missa pervenient, admonet apostolus unde non lardani, commemoratorum et scutum fidei, 1 Thessal. 5, 8. Et si aliquando vulnerat, adest qui sanat. Quia siue pugnantibus dictum est: *Hoc scribo vobis, ut non peccatis;* 1 Joan. 2, 1; ita qui vulnerantur, quod sequitur audiunt: *Et si quis peccaverit, ad octauum habemus apud Patrem Jesum Christum justum; ipse est propitiatio peccatorum nostrorum.* Quid enim oramus, cum dicimus: *Dimitte nobis debita nostra, nisi ut vulnus nostra sanentur!* Et quid aliud petimus cum dicimus: *Nos in infernum traditionem, nisi ut ille qui insidiatur vel certat extrasecus, nullà irrumpat ex parte, nullà nos fraude, nullà nos possit virtute superare?* Quantitas et tenuis adversus nos erigat machinas, quando non tenet locum cordis, ubi fides habitat, ejectus est foras. Sed nisi Dominus custodierit civitatem, in vanum vigilit qui custodit eam. Nolite ergo de vobis ipsis presumere, si non vultis foras ejecit diabolum intr' iterum revocare.

Vers. 52. — *Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum.* *« Traham, inquit S. Joannes Chrysostomus, hom. 65 in Joannem, tanquam à tyram detentos, et per se minime potentes ad evadendum è manus ejus, utpote repugnantis.* Alio loco rapinam appellat. *Nemo potest spolia foris rapere, nisi prius attigit eum, et tunc spolia ejus rapiat,* Matth. 12. Hæc autem ad illius vim ostendendum dicit, ut ille rapina, hic tractionis nomine usus sit.

Omnia traham ad me ipsum. *Cruis non solùm tribulat* est in quo Christus iudicat mundum, sed et thronus misericordie erga peccatores, fons omnium benedi-

ctionum, causa nostre liberationis, instrumentum nostrae salutis, origo gratiae omnipotens, quia Christus ad se trahit omnia. O admirabilis potentia crucis! ait S. Leo, serm. 57, de Pass. O ineffabili gloria passionis! in qua et tribunal Domini, et iudicium mundi, et potestas est Crucifixi! Traxisti, Domine, omnia ad te, ut quod in uno Iudeo templo obumbris significacionibus tegebatur, pleno aperio Sacramento universarum ubique nationum dero- tio celebaret. Num ceterum et ordo clarior levitarum, et dignitas amplior seniorum, et sacratior est uictio sacerdotum: quia crux tua omnium fons benedictionum, omnium est causa gratiarum, per quam credentibus datur virtus de infirmitate, gloria de opprobrio, vita de morte.

Vers. 55. — Dicit ergo eis Jesus: Adhuc modicum lumen in vobis est. Ambulate diu lucem habetis, ut non vos tenebre comprehendant: et qui ambulat in tenebris, nescit quid vadat. Sine Christo, qui verum lumen est animarum nostrarum, in tenebris ambulamus, erramus, offendimus, cadimus, vulneramur. Ambulemus in via Dei, dum lumen gracie ejus nobis presens est; properemus ad bravium aeternitatis, in via mandatorum Dei ambulemus, ne si heremus, nihil boni agentes, et non progrediamur ementes de virtute in virtutem, nos tenebre comprehendant et nox eterna involvit. *Dum lucem habetis, credit in lucem, ut filii lucis sitis.* Admirabilis Evangelii luce in quam a Deo vocati sumus, bene utamur; credamus in lucem, id est, in veritatem; non sterili fide, sed per dilectionem operante, ut renascamur in veritate. Sincera perfectaque conversione mortem praeveniamus, ne Jesus a nobis recedat. *Hoc locutus est Jesus, et abiit, et abscondit se ab eis.*

Vers. 57, 58, 59, 40. — Cum autem tanta signa fecisset coram eis, non credebat in eum.... Propterea non poterant credere, quia dicti Isaiae: Execuvit oculos eorum, et induravit cor eorum. Cum questiones hujusmodi in medium venerint, quare ille Deo deserente execetur, ille Deo adjuvante illuminetur, non nobis iudicium de iudicio tantu' judicis usurpemus, sed contremiscemus examenem cum Apostolo: *O altitudo divitiorum sapientie et scientiae Dei, quam incomprehensibilis sunt iudicia ejus, et inestimabiles viae ejus!* Rom. 11, 33. Et: *Judicia tua abyssus multa.* Psal. 53, 7. Terribile, sed justum et adorandum iudicium est, quo peccator in penam praecedentem peccatorum a Deo deseritur, dunque ac caci cordis desiderios traditur. Hoc velamen super corda peccatorum extendit superbiam, tollit humilitatem. Ingenientes de nostra ad bonum salutare agendum impotentia, quam ex primi hominis peccato ab origine contraximus, et propriae voluntatis peccatis robivoramus, imploremus gratiam Christi Jesu, qui dixit: *Sine me nihil potestis facere.* Audiamus Dominum, et jubemus quid facere debemus, et adjutemus ut implere possimus. Nam, ait S. Augustinus, tract. 53 in Joan., n. 8, 9, et quodam nimia sue voluntatis fiducia exultit in superbiam, et quodam nimia sue voluntatis diffidentia dejectit in neglig-

gentiam. Illi dicunt: *Ut quid rogamus Jeum ne vincamus tentatione, quod in nostra est potestate?* Isti dicunt: *Ut quid concursum bene vivere, quod in Dei est potestate?* O Domine, o Pater qui es in celis, ne nos inferas in qualibet istarum tentationum, sed libera nos a malo. Audiamus Dominum dicentem: *Rogau pro te, Petre, ne deficiat fides tua.* Luc. 22, 52; ne sic existimenuis fidem nostram esse in libero arbitrio, ut divino non egat adjutor. Audiamus et evangelistam dicentem: *Dedit eis potestam filios Dei fieri.* Joan. 1, 12; ne omnino existimenuis in nostra potestate non esse quod credimus; verumtamen in utroque illius beneficia cognoscamus. Nam et agenda sunt gratiae, quia data est potestas: et orandum, ne succumbant infirmis. Galat. 5, 6. *Ipsa est fides que per dilectionem operatur, sicut ejus mensuram Dominus cuique partitus est, ut qui gloriantur, non in se ipso, sed in Domino gloriatur;* 1 Cor. 1, 35. Non itaque mirum est quia non poterant credere, quorum voluntas sie superba erat, ut ignorantes Dei justitiam, sicut uellent constitutre, sicut dicti de illis apostolorum: *Justitia Dei non sunt subjecti.* Quia enim non ex fide, sed tanquam ex operibus tumerunt: ipso suo tumore caceati, offendenter in lapidem offensionis.... Fides autem Christi est, credere in eum qui justificat impium, credere in Mediatoorem, sine quo interposito non reconciliamus Deo: credere in Salvatorem, qui venit quod perierat querere atque salvare; credere in eum qui dixit: *Sine me nihil potestis facere.* Quia ergo ignorans Dei justitiam quia justificatur impius, sicut vult constitueri qui convinctus superbus, in hunc non potest credere. *Hinc et illi non poterant credere: non quia mutari in melius homines non possunt; sed quandiu talia sapiunt, non possunt. Hinc excoecantur et indurantur, quia negando divinum adjutorium, non adjuvantur.*

Vers. 42, 43. — *Veriuntamen et ex Principibus multi crediderunt in eum: sed propter Phariseos non confitebantur, ut est Synagogae non operarentur.* Christiani credunt, sed longe plures in charitate non radicati, Christianum in quem credunt, factis confiteri erubescunt metu, vel cupiditate prohibent. Contemni timent ab hominibus, si profiteantur pietatem: caruam hominum oblocutiones, irrisiones, calumnias vereantur, si vitam suam Evangelio conformem: timent disperdere mundo, si uni Deo servire et placere contendant. *Dixerunt enim gloriam hominum, magis quam Dei* (Hebr. 4, 14, 25); sancto legislatori Moysi longe dissimiles, qui e fide negavit se esse filium filie Pharaonis, magis eligens affligi cum populo Dei, quam temporalia peccati habere iucunditatem, majores divitiae astimans thessalu Agyptiorum improperiis Christi: aspiciebat enim in remuneracionem. Fide reliquit Agyptum, non verius animositudinem regis: Invisibilem enim tanquam videns sustinuit.

Vers. 48. — *Qui spernit me, et non accipit verba mea, habet qui judicet eum.* Sermo quem locutus sum, ille judicabit eum in novissimo die. Christiani ex Evangelio judicabuntur, cujus observantiam in baptisme promiserunt. Damnabuntur, nisi Dei Christique Filii

ejus mandatis fideliter obediverint; non aliquibus duntaxat, sed omnibus. *Quicumque enim totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus...* Sic loquimini, et sic facite, sicut per legem libertatis incipientes iudicari; Jacobi 2, 10, 12. *Quicumque Evangelio credunt, et secundum Evangelium vivere non curant, Christum spurnunt, Christo injuriam faciunt.* Alter autem iudicabuntur qui non audierunt, alter qui audierunt et contempserunt. *Quicumque enim sine lege peccaverunt, sine lege peribunt: et quicumque in lege peccaverunt, per legem iudicabuntur;* et quicumque in lege peccaverunt, per legem iudicabuntur. Non enim auditores legis justi sunt apud Deum, sed factores legis iustificabantur, Rom. 2, 12, 15. Dei ergo legem ex charitate impleamus. Hoc summa Christiane pietatis est, hec ad vitam aeternam certissima via. *Et scio quia mandatum ejus vita aeterna est.* Excitat nos ad desiderium aeternae vite, viam monstravit, auxilium tribuit ut pervenire possumus.

CAPUT XIII.

1. Ante diem festum Pasche, sciens Jesus quia ueni hora ejus, ut transeat ex hoc mundo ad Patrem, eum dixisset suos qui erant in mundo, in finem dixerit eos.

2. Et coenâ factâ, eum diabolus jam misisset in eum, ut tradiceret eum Judas Iosephis Iscariotæ:

3. Sciens quia omnia dedit ei Pater in manus, et quia uenit a Deo exiuit, et ad Deum uadit,

4. Surgit a coenâ, et ponit vestimenta sua: et cum accepisset linteum, præcinctum se.

5. Deinde mituit aquam in pelvis, et coepit lavare pedes discipulorum, et extergere linteum, quo erat praecinctus.

6. Venit ergo ad Simonem Petrum. Et dicit ei Petrus: Domine, tu mihi lavas pedes?

7. Respondit Jesus, et dixit ei: Quod ego facio, tu nescis modo, scies autem postea.

8. Dicit ei Petrus: Non lavabis mihi pedes in aternum. Respondit ei Jesus: Si non lavero te, non habebis partem mecum.

9. Dicit ei Simon Petrus: Domine, non tantum pedes meos, sed et manus, et caput.

10. Dicit ei Jesus: Qui lotus est, non indiget nisi pedes lavet, sed est mundus totus. Et vos mundi estis, sed non omnes.

11. Sciebat enim quisnam esset qui traduceret eum: propterea dixit: Non estis mundi omnes.

12. Postquam ergo lavit pedes eorum, et accepit vestimenta sua: eum recubauit iterum, dixit eis: Scis quid fecerim vobis?

13. Vos vocatis me, Magister et Domine: et bene dicatis, sum etenim.

14. Si ergo ego lavi pedes vestros, Dominus et Magister, et vos debetis alterius lavare pedes.

15. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum feci vobis, ita et vos faciatis.

16. Amen, amen dico vobis, non est servus maior domino suo, neque apostolus major est eo qui misit illum.

17. Si haec scitis, beati critis si feceritis ea.

CHAPITRE XIII.

4. Avant la fete de Pâque, Jésus sachant que son monde était venue de passer de ce monde à son Père; comme il avait aimé les siens qui étaient dans le monde, il les aimait jusqu'à la fin.

5. Et après le souper, le diable ayant déjà mis dans le cœur de Judas Iscariote, fils de Simon, de le trahir,

6. Jésus qui savait que son Père lui avait mis toutes choses entre les mains, qu'il était sorti de Dieu, et qu'il s'en retourna à Dieu,

7. Se leva de table, quitta ses vêtements; et ayant pris un linge, il le mit autour de lui.

8. Il vient donc à Simon-Pierre, qui lui dit: Quoi, Seigneur, vous me lavez les pieds?

9. Jésus lui répond: Vous ne savez pas maintenant ce que je fais; mais vous le saurez dans la suite.

10. Pierre lui dit: Jamais vous ne me laverez les pieds. Jésus lui répond: Si je ne vous lave, vous n'aurez point de part avec moi.

11. Alors Simon-Pierre lui dit: Seigneur, non seulement les pieds, mais aussi les mains et la tête.

12. Jésus lui dit: Celui qui est déjà lavé, n'a besoin que de se laver les pieds, et il est net dans tout le reste du corps. Pour vous aussi, vous êtes purs, mais non pas tous.

13. Car il savait qui était celui qui devait le trahir, et c'est pour cela qu'il dit: Vous n'êtes pas tous purs.

14. Après donc qu'il leur eut lavé les pieds, il reprit ses vêtements; et s'étant remis à table, il leur dit: Savez-vous ce que je viens de vous faire?

15. Car je vous ai donné l'exemple, afin que ce que j'ai fait à votre égard, vous le fassiez aussi.

16. En vérité, en vérité, je vous le dis, le serviteur n'est pas plus grand que son maître, ni l'apôtre plus grand que celui qui l'a envoyé.

17. Si vous savez ces choses, vous êtes heureux, pourvu que vous les pratiquiez.